PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA WE WROCŁAWIU
50-413 Wrocław, ul. Walońska 3-5
tel.(071)34 05 920, fax (071)34 05 922
e-mail: wroclaw@uokik.gov.pl

RWR 61-21/11/ZR Wrocław, 29 grudnia 2011 r.

DECYZJA RWR 46/2011

I. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko **Energa Operator Spółka Akcyjna** z siedzibą w Gdańsku;

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

po uprawdopodobnieniu stosowania przez tego przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1) ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, polegającej na zamieszczeniu w stosowanych przez tego przedsiębiorcę wzorcach umów następujących postanowień:

we wzorcu umownym **„Ogólne Warunki Umów o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej Energa Operator S.A.”**:

- *„ Odbiorca wnosi należności za świadczenie usług energii elektrycznej w wysokości i terminie określonych w fakturze, przy czym termin ten nie może być krótszy niż 1) 10 dni od daty wystawienia faktury dla faktur dostarczanych Odbiorcy drogą pocztową lub 2) 7 dni od daty wystawienia faktury dla faktur doręczanych Odbiorcy przez przedstawiciela Dystrybutora”;*
- *„Dystrybutor nie ponosi odpowiedzialności za niedostarczenie mocy i energii elektrycznej w szczególności w przypadku: (...) 2) działania siły wyższej tj. zdarzenia nagłego, nieprzewidywalnego i niezależnego od woli Dystrybutora, uniemożliwiającego wykonanie umowy w całości lub części, na stałe lub na pewien czas, któremu nie można zapobiec ani przeciwdziałać przy zachowaniu należytej staranności. Przejawami siły wyższej są w szczególności: klęski żywiołowe (np. pożar, powódź, susza, trzęsienie ziemi, huragan, szadź), akty władzy państwowej (np. stan wojenny, stan wyjątkowy, embarga, blokady), działania wojenne, akty sabotażu, strajki powszechne lub inne niepokoje społeczne (np. publiczne demonstracje,* lokauty), (…)”;
- *„W szczególności Odbiorca obowiązany jest poinformować pisemnie sprzedawcę o zmianie: (...) 2) adresu korespondencyjnego, na który powinna zostać wysłana faktura oraz wszelka inna korespondencja pod rygorem uznania za doręczoną tejże faktury i korespondencji”;*

we wzorcach umów „**Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej Nr (umowa inwestycyjna**)” i „**Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej Nr (umowa bezinwestycyjna)”:**

- *„Operator może odstąpić od niniejszej umowy jeżeli: (...) 2) zwłoka Podmiotu Przyłączanego w uiszczaniu zaliczki o której mowa w § 6 przekroczy 45 dni”,*

które są postanowieniami umownymi wpisanymi na podstawie art. 479^{45} Kodeksu postępowania cywilnego do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone;
i przyjęciu zobowiązania przez **Energa Operator Spółka Akcyjna**, z siedzibą w Gdańsku, do zaniechania tych działań polegającego na usunięciu lub zmianie tych postanowień w wymienionych wyżej wzorcach umowy poprzez ich dostosowanie do obowiązujących przepisów prawa oraz do wystąpienia do dotychczasowych odbiorców z propozycją aneksowania w tym zakresie wszystkich umów obowiązujących w dniu wydania decyzji,
nakłada się obowiązek wykonania tego zobowiązania do dnia **31 grudnia 2012 r**. poprzez zawieranie nowych umów zgodnie z przyjętym na siebie zobowiązaniem oraz wystąpienie do dotychczasowych odbiorców z propozycją aneksowania w tym zakresie wszystkich umów obowiązujących w dniu wydania decyzji.

II. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko **Energa Operator Spółka Akcyjna** z siedzibą w Gdańsku;

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

po uprawdopodobnieniu stosowania przez tego przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2) ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, polegającej na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, poprzez zaniechanie umieszczenia w stosowanym wzorcu umowy **„Umowa o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej Energa Operator S.A.”** postanowień określających parametry techniczne energii oraz wysokość bonifikaty za niedotrzymanie tych parametrów oraz wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy, co stanowi naruszenie obowiązku informacyjnego określonego w art. 5 ust. 2 pkt 2) ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. *Prawo energetyczne* (tj. Dz.U. z 2006 r., Nr 89, poz. 625 ze zm.);
i przyjęciu zobowiązania przez **Energa Operator Spółka Akcyjna** z siedzibą w Gdańsku, do zaniechania tych działań poprzez uzupełnienie wymienionego wyżej wzorca umowy o postanowienia określające parametry techniczne energii oraz wysokość bonifikaty za niedotrzymanie tych parametrów oraz wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy oraz wystąpienie do dotychczasowych odbiorców z propozycją aneksowania w tym zakresie wszystkich umów obowiązujących w dniu wydania decyzji,
nakłada się obowiązek wykonania tego zobowiązania do dnia **31 grudnia 2012 r**. poprzez zawieranie nowych umów zgodnie z przyjętym na siebie zobowiązaniem oraz wystąpienie do dotychczasowych odbiorców z propozycją aneksowania w tym zakresie umów obowiązujących w dniu wydania decyzji.

III. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko **Energa Operator Spółka Akcyjna** z siedzibą w Gdańsku;

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

po uprawdopodobnieniu stosowania przez tego przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3) ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, polegającej na zamieszczeniu w stosowanym przez tego przedsiębiorcę wzorcu

umowy „**Ogólne Warunki Umów o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej Energa Operator S.A.”** postanowienia o treści**:**

„1. Jeżeli Dystrybutor stwierdzi, że ze względu na stan majątkowy Odbiorcy wątpliwa jest zapłata należności wynikających z umowy o świadczenie usług energii elektrycznej, może zażądać od Odbiorcy zabezpieczenia.

2. Zabezpieczenie polega w szczególności na: 1) wpłaceniu kaucji, 2) poręczeniu osoby trzeciej, 3) poddanie się rygorowi egzekucji z aktu notarialnego, 4) wystawieniu przez odbiorcę weksla własnego In blanco, 5) wystawieniu przez odbiorcę weksla gwarancyjnego poręczonego przez podmiot wiarygodny finansowo, 6) uzyskaniu gwarancji bankowej, 7) przewłaszczeniu wskazanych przez Dystrybutora składników majątku Odbiorcy, 8) Ustanowieniu hipoteki, 9) upoważnieniu do dysponowania rachunkiem bankowym wskazanym przez Odbiorcę.

3 Przedstawiając pisemne żądanie zabezpieczenia Dystrybutor wskaże jego formę oraz termin, w którym zabezpieczenia należy dokonać.

4. Niewykonanie lub nienależyte wykonanie przez Odbiorcę obowiązku zabezpieczenia upoważnia Dystrybutora do wypowiedzenia umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej bez zachowania terminu wypowiedzenia. 5. Postanowienia ust 1- 4 stosuje się odpowiednio do konsumentów tylko wtedy, gdy zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 14 lutego 2003 roku o udostępnianiu informacji gospodarczych (Dz. U. Nr 50, poz. 424 ze zm.) lub w innych przepisach rangi ustawy”,

którego stosowanie jest działaniem stanowiącym nieuczciwą praktykę rynkową, wymienioną w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. *o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym* (Dz.U. Nr 171, poz. 1206 ze zm.).

i przyjęciu zobowiązania przez **Energa Operator Spółka Akcyjna** z siedzibą w Gdańsku, do zaniechania tych działań poprzez usunięcie lub zmianę tego postanowienia oraz wystąpienie do dotychczasowych odbiorców z propozycją aneksowania w tym zakresie wszystkich umów zawierających to postanowienie, obowiązujących w dniu wydania decyzji,

nakłada się obowiązek wykonania tego zobowiązania do dnia **31 grudnia 2012 r**. poprzez zawieranie nowych umów zgodnie z przyjętym na siebie zobowiązaniem oraz wystąpienie do dotychczasowych odbiorców z propozycją aneksowania w tym zakresie wszystkich umów obowiązujących w dniu wydania decyzji.

IV. Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. z 2007 r., nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 tej ustawy,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

nakłada się na **Energa Operator Spółka Akcyjna** z siedzibą w Gdańsku, **obowiązek złożenia sprawozdania** o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania do dnia **20 stycznia 2013 r.**

UZASADNIENIE

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura we Wrocławiu, zgodnie z przewidzianymi w ustawie *o ochronie konkurencji i konsumentów* [zw. dalej także ustawą *o ochronie (...)*] kompetencjami, przeprowadził, w ramach postępowania wyjaśniającego (sygn. RWR 401-1/11/EK), analizę wzorców umów stosowanych w obrocie konsumenckim przez przedsiębiorców zajmujących się dystrybucją i sprzedażą energii elektrycznej dla klientów indywidualnych, celem ustalenia, czy przedsiębiorcy ci przestrzegają przepisy m.in. w zakresie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o których stanowi art. 24 ust.1 i 2 ww. ustawy.

W wyniku wskazanych wyżej czynności wstępnie ustalono, iż w stosowanych przez przedsiębiorcę Energa Operator S.A. [zw. dalej także Spółką] wzorcach umów pn.: „Ogólne Warunki Umów o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej elektrycznej Energa Operator S.A.", „Umowa o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej Energa Operator S.A.", „Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej Nr (umowa inwestycyjna)" i „Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej Nr (umowa bezinwestycyjna)", dopuszczono się różnego rodzaju naruszeń tj. zamieszczono postanowienia umowne, które mogą być tożsame z klauzulami wpisanymi do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, nie zamieszczono wszystkich informacji wymaganych przez przepisy ustawy Prawo Energetyczne oraz zamieszczono regulację umowną której stosowanie może być uznane za stosowanie nieuczciwych praktyk rynkowych.
(dowód: karta 5-22)

W związku z powyższym - postanowieniem nr 157/2011 z dnia 25.07.2011 r. - Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów [zw. dalej także Prezesem Urzędu] wszczął z urzędu postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Spółkę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o których stanowią art. 24 ust. 1 i ust.2 pkt 1) i 2) i 3) ustawy *o ochronie (...),* polegających na: - umieszczeniu w stosowanych wzorcach umów postanowień, które są wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone [zw. dalej także Rejestrem], o którym stanowi art. 479^{45} *Kodeksu postępowania cywilnego*; - naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej pełnej informacji oraz – działaniu stanowiącym nieuczciwą praktykę rynkową. Ponadto – zgodnie z punktem IV. postanowienia nr 157/2011 Prezes Urzędu zaliczył w poczet dowodów część materiałów (16 kart) uzyskanych w trakcie wymienionego postępowania wyjaśniającego (nr sygn. RWR 401-1/11/EK).
(dowód: karta 1-3)

W trakcie postępowania Spółka odniosła się do zarzutów zawartych w postanowieniu 157/2011 i zadeklarowała zmianę zakwestionowanych postanowień oraz uzupełnienie przedmiotowych wzorców umów adresowanych do odbiorców z grupy taryfowej G, do których zalicza się m.in. gospodarstwa domowe. Spółka zobowiązała się, iż po opracowaniu nowych wzorców umownych, zostaną one systematycznie wprowadzane do obrotu prawnego, w terminie do dnia 31 grudnia 2012 r.
(dowód: karta 25-30, 52)

Przedsiębiorca został powiadomiony o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w przedmiotowej sprawie i nie skorzystał z prawa wglądu do akt sprawy.
(dowód: karta 55)

Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

1. Strona postępowania: Energa Operator S.A. z siedzibą w Gdańsku przy ul. Marynarki Polskiej 130, jest przedsiębiorcą wpisanym do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy Gdańsk - Północ w Gdańsku, VII Wydział Gospodarczy pod nr KRS: 0000280916. Przedmiotem działalności Spółki jest m.in. przesyłanie oraz dystrybucja energii elektrycznej. Według stanu na dzień 30 czerwca 2011 r., Spółka obsługiwała 2 568 056 odbiorców indywidualnych z grupy taryfowej G, tj. odbiorców pobierających energię elektryczną m.in. na potrzeby gospodarstw domowych, pomieszczeń gospodarczych związanych z prowadzeniem gospodarstw domowych, lokali o charakterze zbiorowego mieszkania (m.in. domy akademickie, internaty), czy oświetlenia w budynkach mieszkalnych.
(dowód: karta 29, 34-42)

2. W związku z prowadzoną działalnością w wyżej wymienionym zakresie Spółka wprowadziła do obrotu wzorce umowne pod nazwami: „Ogólne Warunki Umów o świadczenie usług

dystrybucji energii elektrycznej elektrycznej Energa Operator S.A." (wprowadzony w październiku 2007 r.) , „Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej Nr (umowa inwestycyjna)" i „Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej Nr (umowa bezinwestycyjna)" [obie wprowadzone w październiku 2010 r.], w których zamieszczono następujące postanowienia umowne:

- *„ Odbiorca wnosi należności za świadczenie usług energii elektrycznej w wysokości i terminie określonych w fakturze, przy czym termin ten nie może być krótszy niż 1) 10 dni od daty wystawienia faktury dla faktur dostarczanych Odbiorcy drogą pocztową lub 2) 7 dni od daty wystawienia faktury dla faktur doręczanych Odbiorcy przez przedstawiciela Dystrybutora";*
- *„Dystrybutor nie ponosi odpowiedzialności za niedostarczenie mocy i energii elektrycznej w szczególności w przypadku: (...) 2) działania siły wyższej tj. zdarzenia nagłego, nieprzewidywalnego i niezależnego od woli Dystrybutora, uniemożliwiającego wykonanie umowy w całości lub części, na stałe lub na pewien czas, któremu nie można zapobiec ani przeciwdziałać przy zachowaniu należytej staranności. Przejawami siły wyższej są w szczególności: klęski żywiołowe (np. pożar, powódź, susza, trzęsienie ziemi, huragan, szadź), akty władzy państwowej (np. stan wojenny, stan wyjątkowy, embarga, blokady), działania wojenne, akty sabotażu, strajki powszechne lub inne niepokoje społeczne (np. publiczne demonstracje,* lokauty), (…)";
- *„W szczególności Odbiorca obowiązany jest poinformować pisemnie sprzedawcę o zmianie: (...) 2) adresu korespondencyjnego, na który powinna zostać wysłana faktura oraz wszelka inna korespondencja pod rygorem uznania za doręczoną tejże faktury i korespondencji";*
- *„Operator może odstąpić od niniejszej umowy jeżeli: (...) 2) zwłoka Podmiotu Przyłączanego w uiszczaniu zaliczki o której mowa w § 6 przekroczy 45 dni",*

Ponadto w październiku 2010 r. wprowadzono wzorzec „Umowa o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej Energa Operator S.A.", w której nie zamieszczono postanowień określających wysokość bonifikat za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy oraz postanowień określających parametry techniczne energii elektrycznej oraz wysokości bonifikat za ich niedotrzymanie.

3. W rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone zamieszczono między innymi następujące klauzule:

- 496 „Należność za gaz ziemny oraz świadczone Kupującemu usługi będą regulowane na podstawie faktur wystawionych przez Sprzedawcę (…) 14 dniowym od daty wystawienia faktury w przypadku wysyłki pocztą z wyłączeniem § 5 ust. 3 umowy. Należność za gaz ziemny, o której mowa w § 5 ust. 3 umowy Kupujący będzie regulował na podstawie faktur wystawionych przez Sprzedawcę w terminie podanym w fakturze" (wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 14 marca 2005 r. sygn. akt XVII Amc 6/04);

- **354** „Sprzedawca nie ponosi odpowiedzialności za szkody spowodowane niewykonaniem umowy lub nienależytym jej wykonaniem w przypadku działania siły wyższej (zdarzenia nagłego, nieprzewidywalnego i niezależnego od woli stron uniemożliwiającego wykonanie umowy w całości lub części w szczególności: klęski żywiołowej jak pożar, powódź, huragan, sadź, akty władzy państwowej jak stan wojenny, stan wyjątkowy, działania wojenne, akty sabotażu, strajki itp.), wystąpienia awarii systemowej (warunki w sieci przesyłowej i rozdzielczej lub taki ich stan, który wpływa lub z dużym prawdopodobieństwem może wpłynąć na zdolność ZEORK S.A. do świadczenia usługi przemysłowej i sprzedaży energii elektrycznej, który zagraża, lub z dużym prawdopodobieństwem może zagrażać bezpieczeństwu osób i urządzeń) i awarii w sieci skutkującej nieprzewidzianymi przerwami w dostarczaniu energii elektrycznej lub w przypadku wystąpienia konieczności wykonania nieprzewidzianych prac dla

zapobieżenia lub usunięcia skutków awarii w sieci" (wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia dnia 18 października 2004 r. - sygn. akt XVII Amc 101/03);
- **2206** „W razie zaniechania obowiązku niezwłocznego zawiadomienia banku o zmianie adresu, pisma wysłane do posiadacza rachunku pod dotychczasowy adres pozostawia się w dokumentacji rachunku ze skutkiem doręczenia, chyba że nowy adres jest znany bankowi" (wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 3 listopada 2010 r. sygn. akt XVII Amc 1783/09);
- **1350** „Towarzystwo może również odstąpić od niniejszej umowy ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, gdy Partycypant opóźni się powyżej 14 dni z wpłatą: a) którejkolwiek z rat określonych w par. 2 pkt. 3; b) dopłaty wynikającej z par. 2 pkt. 4; c) odsetek określonych w par. 2 pkt. 7" (wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 31 października 2007 r. sygn. akt XVII Amc 90/07).

4. W art.5 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. *Prawo energetyczne* (tj. Dz.U. z 2006 r., Nr 89, poz. 625 ze zm.) wymieniono podstawowe elementy jakie powinny zawierać poszczególne rodzaje umów zawieranych w związku z dostawą energii elektrycznej.

Zgodnie z art. 5 ust.1 „*Dostarczanie paliw gazowych lub energii odbywa się, po uprzednim przyłączeniu do sieci, o którym mowa w art. 7, na podstawie umowy sprzedaży i umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji albo umowy sprzedaży, umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji i umowy o świadczenie usług magazynowania paliw gazowych lub umowy o świadczenie usług skraplania gazu*". Zgodnie z art. 5 ust.2. umowy te, powinny zawierać co najmniej:
(...)
2) ***umowa o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji*** *paliw gazowych lub energii - postanowienia określające: moc umowną i warunki wprowadzania jej zmian, ilość przesyłanych paliw gazowych lub energii w podziale na okresy umowne, miejsca dostarczania paliw gazowych lub energii do sieci i ich odbioru z sieci, standardy jakościowe, warunki zapewnienia niezawodności i ciągłości dostarczania paliw gazowych lub energii, stawki opłat lub grupę taryfową stosowane w rozliczeniach oraz warunki wprowadzania zmian tych stawek i grupy taryfowej, sposób prowadzenia rozliczeń, parametry techniczne paliw gazowych lub energii oraz wysokość bonifikaty za niedotrzymanie tych parametrów oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców, odpowiedzialność stron za niedotrzymanie warunków umowy oraz okres obowiązywania umowy i warunki jej rozwiązania";*

5. Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy *o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym* [zw. dalej także ustawą *o przeciwdziałaniu* (…)], stosowana przez przedsiębiorcę **praktyka rynkowa jest nieuczciwa**, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy, w trakcie jej zawierania lub po zawarciu. 2. Za nieuczciwą praktykę rynkową uznaje się w szczególności praktykę rynkową wprowadzającą w błąd (…), jeżeli działania te spełniają przesłanki określone w ust. 1".

6. W trakcie postępowania Spółka - w pismach z dnia 10.08.2011 r. i 25.10.2011 przedstawiła swoje stanowisko w sprawie zarzutów Prezesa Urzędu co do naruszenia z art. 24 ust.1 i 2 pkt 1), 2) i 3) ustawy *o ochronie (...),* zobowiązując się jednocześnie do podjęcia działań mających na celu zapobieżenie tym naruszeniom, w trybie określonym w art. 28 tej ustawy *o ochronie (...)*, w zakresie wskazanym przez Prezesa Urzędu.

Spółka zobowiązała się wystąpienia do dotychczasowych odbiorców z propozycją aneksowania wszystkich umów obecnie obowiązujących, poprzez zastąpienie ich nowymi jednolitymi umowami, które nie będą już zawierały spornych postanowień oraz zostaną

uzupełnione o brakujące kwestie. Spółka zadeklarowała działania w tym zakresie w odniesieniu do wszystkich indywidualnych odbiorców z grupy taryfowej G, począwszy od dnia zakończenia niniejszego postępowania.

Co do zakwestionowanych postanowień, wskazanych jako tożsamych z wpisanymi do Rejestru postanowień niedozwolonych, Spółka postanowiła:

- zmienić postanowienie dotyczące siły wyższej, w ten sposób, że nadano mu następującą treść: *„Dystrybutor nie ponosi odpowiedzialności za niedostarczenie mocy i energii elektrycznej w szczególności w przypadku: (...), 2) działania siły wyższej (...)";*
- zmienić postanowienie dotyczące obowiązku informowania przez konsumenta o zmianie adresu oraz o skutkach wiążących się z zaniechaniem takiego zawiadomienia, w ten sposób, że nadano mu następującą treść: *„W szczególności Odbiorca obowiązany jest niezwłocznie poinformować pisemnie Dostawcę o zmianie adresu korespondencyjnego, na który powinna zostać wysłana faktura oraz wszelka inna korespondencja, z tym zastrzeżeniem, że Odbiorca może zostać obciążony dodatkowymi kosztami korespondencji wynikłymi z braku poinformowania Dystrybutora o zmianie adresu korespondencyjnego";*
- zmienić postanowienie dotyczące terminów wnoszenia należności, w ten sposób, że nadano mu następującą treść: *„Odbiorca wnosi należności za świadczenie usług energii elektrycznej w wysokości i terminie określonych w fakturze, przy czym termin ten nie może być krótszy niż 1) 10 dni od daty wystawienia faktury dla faktur dostarczanych Odbiorcy drogą pocztową lub 2) 7 dni od daty wystawienia faktury dla faktur doręczanych Odbiorcy przez przedstawiciela Dystrybutora przy czym Dystrybutor zobowiązany jest dostarczyć Odbiorcy fakturę co najmniej na 7 dni przed termin. Odbiorca nie ponosi odpowiedzialności za zawinione przez Dystrybutora opóźnienia w dostarczeniu faktury Odbiorcy";*
- *„Operator może odstąpić od niniejszej umowy jeżeli: (...) 2) zwłoka Podmiotu Przyłączanego w uiszczaniu zaliczki o której mowa w § 6 przekroczy 30 dni a operator wezwie pisemnie Podmiot Przyłączany do uiszczenia zaległej zaliczki w dodatkowym terminie 14 dni".*

W zakresie obowiązku informowania odbiorców będących konsumentami o wysokości bonifikat za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy oraz informowania o parametrach technicznych energii oraz wysokości bonifikaty za niedotrzymanie tych parametrów, Spółka zobowiązała się wprowadzić do treści wzorców umów „Umowa o świadczenie usługi dystrybucji energii elektrycznej" - postanowienie o treści: *„Parametry techniczne dostarczanej energii elektrycznej określają przepisy prawa oraz Taryfa Dystrybutora. Odbiorcy przysługują bonifikaty z tytułu niedotrzymania tych parametrów oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców zgodnie z postanowieniami Taryfy lub Cennika Dostawcy i Taryfy Dystrybutora. Taryfa i Cennik Dostawcy oraz Taryfa Dystrybutora stanowi integralną część niniejszej umowy*".

Ponadto, w odniesieniu do postanowienia regulującego możliwości ustanowienia zabezpieczeń, stosowanego we wzorcu umowy: „Ogólne Warunki Umów o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej Energa Operator S.A.", Spółka zobowiązała się zmienić je w ten sposób, że nadano mu następującą treść:

1. *Jeżeli Dystrybutor stwierdzi, że ze względu na stan majątkowy Odbiorcy wątpliwa jest zapłata należności wynikających z umowy o świadczenie usług energii elektrycznej, może zażądać od Odbiorcy zabezpieczenia.*

2. Zabezpieczenie polega w szczególności na: 1) wpłaceniu kaucji, 2) poręczeniu osoby trzeciej, 3) poddanie się rygorowi egzekucji z aktu notarialnego, 4) wystawieniu przez odbiorcę weksla własnego In blanco, 5) wystawieniu przez odbiorcę weksla gwarancyjnego poręczonego przez podmiot wiarygodny finansowo, 6) uzyskaniu gwarancji bankowej, 7) przewłaszczeniu wskazanych przez Dystrybutora składników majątku Odbiorcy,

8) Ustanowieniu hipoteki, 9) upoważnieniu do dysponowania rachunkiem bankowym wskazanym przez Odbiorcę.

3 Przedstawiając pisemne żądanie zabezpieczenia Dystrybutor wskaże jego formę oraz termin, w którym zabezpieczenia należy dokonać.

4. Niewykonanie lub nienależyte wykonanie przez Odbiorcę obowiązku zabezpieczenia upoważnia Dystrybutora do wypowiedzenia umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej bez zachowania terminu wypowiedzenia.

5. Postanowienia ust 1- 4 stosuje się wyłącznie do Odbiorców będących przedsiębiorcami w rozumieniu przepisów regulujących zasady i warunki prowadzenia działalności gospodarczej".

(dowód: karta 53-54)

Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes Urzędu zważył, co następuje:

7. Interes publiczny:

Podstawą do rozstrzygania sprawy w oparciu o przepisy ustawy *o ochronie (...)* jest uprzednie zbadanie przez Prezesa Urzędu, czy w danej sprawie zagrożony został interes publicznoprawny. Stwierdzenie, że to nastąpiło pozwala na realizację celu tej ustawy, wskazanego w art. 1 ust. 1, którym jest określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznoprawnym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. W opinii Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą klientami Energa Operator S.A. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Innymi słowy - naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie *o ochronie (...)*.

Art. 24 ust.1 ustawy *o ochronie (...)* stanowi, iż *„Zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.*", natomiast art. 24 ust. 2 określa, iż *„Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: 1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479^{45} ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego., 2) naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełniej informacji, 3) nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji."*

Do stwierdzenia praktyki o której mowa w art. 24 ust.1 i 2 pkt 1) ustawy *o ochronie (...)* konieczne jest wykazanie, iż przedsiębiorca stosuje we wzorcu umownym postanowienia, które zostały wpisane do prowadzonego przez Prezesa Urzędu rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone. Z kolei do stwierdzenia praktyki o której mowa w art. 24 ust.1 i 2 pkt 2) ustawy *o ochronie (...)* konieczne jest wykazanie, iż przedsiębiorca – poprzez bezprawne działanie - naruszył ciążący na nim obowiązek udzielenia konsumentowi informacji w zakresie określonym w przepisach szczególnych, tj. w tym przypadku w ustawie *Prawo energetyczne*. Przy stwierdzeniu zaś praktyki określonej w art. 24 ust.1 i 2 pkt 3) ustawy *o ochronie (...)* należy wykazać, że przedsiębiorca działał w sposób, który można uznać za przejaw stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych.

8. Status przedsiębiorcy:

Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* jest w szczególności przedsiębiorca określony w przepisach ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. *o swobodzie działalności gospodarczej* (j.t. Dz.U. z 2010 r., Nr 220, poz. 1447 ze zm.), tj. m.in. osoba prawna wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Strona postępowania – Energa

Operator S.A. z siedzibą w Gdańsku, jest spółką prawa handlowego, której art.12 ustawy *kodeks spółek handlowych* przyznaje osobowość prawną. Spółka prowadzi działalność gospodarczą polegającą m.in. na sprzedaży energii elektrycznej - jest zatem przedsiębiorcą w rozumieniu wskazanych przepisów.

9. Naruszenie zbiorowych interesów konsumentów w zakresie stosowania postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do Rejestru:

Zbiorowe interesy konsumentów podlegają ochronie przed działaniami przedsiębiorców, które są sprzeczne z prawem, tj. przepisami określonych aktów prawnych, a także sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami. Jak wspomniano wyżej, zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy *o ochronie (...)*, za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479^{45} *Kodeksu postępowania cywilnego*.

W niniejszej sprawie przedmiotowe umowy pomiędzy Spółką a klientami są zawierane w oparciu o jednolicie opracowane wzorce umów, identyczne zarówno co do formy, jak i treści (z drobnymi korektami). Tak więc klient ma jedynie możliwość wypowiedzenia się na temat przedłożonych przez Spółkę konkretnych postanowień określających jego zobowiązania, nie ma natomiast możliwości swobodnego kształtowania treści tych postanowień. Zatem nie budzi wątpliwości fakt, iż Spółka zawiera z konsumentami umowy w oparciu o wzorce umów w rozumieniu art. 384 § 1 k.c.

Należy w tym miejscu wskazać, iż wzorce umowne wykorzystywane przy zawieraniu umów z konsumentami mogą być poddane kontroli abstrakcyjnej. **Kontroli abstrakcyjnej wzorca jako takiego (art. 479^{36} – 479^{45} *k.p.c.*) dokonuje się niezależnie od tego, czy postanowienia wzorca były, czy też nie były zastosowane przy konkretnej umowie.** Kontrola taka obejmuje klauzule pojedyncze lub zbiorowe (cały wzorzec lub jego fragment). Oceny postanowień w wypadku kontroli abstrakcyjnej dokonuje Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wyłącznie do kompetencji tego Sądu należy uznanie postanowień wzorców umownych za niedozwolone. Art. 479^{43} *k.p.c.* rozszerza prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. Skutek tzw. prawomocności rozszerzonej następuje od chwili wpisania wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, o którym mowa w art. 479^{45} § 2 *k.p.c.* Konsekwencją umieszczenia postanowienia umownego w w/w rejestrze jest to, że posłużenie się nim będzie miało skutek wprowadzenia do umowy **elementu bezwzględnie przez prawo zakazanego**. Wpis do rejestru niedozwolonych postanowień umownych oznacza, że od tego momentu stosowanie takiej klauzuli jest zakazane we wszystkich wzorcach umownych. Powyższe stanowisko Prezesa Urzędu zgodne jest z orzecznictwem Sądu Najwyższego, który w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (Sygn. akt III SZP 3/06) stwierdził, iż „(…) *stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479^{45} § 2 k.p.c., może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów (...)”*. W uzasadnieniu do powyższej uchwały Sąd uznał m.in., że *„(...) praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów art. 23a u.ok.ik.* [obecnie art. 24] *obejmuje również przypadki wprowadzania jedynie zmian kosmetycznych polegających na przestawieniu wyrazów lub zastąpieniu jednych wyrazów innymi, jeżeli tylko wykładnia postanowienia pozwoli stwierdzić, że jego treść mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli. Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru godzi przecież tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej, co wpisana do rejestru (...). Przyjęta powyżej rozszerzająca wykładnia art.*

23a ustawy o ochronie (...). znajduje również uzasadnienie w dyrektywach 93/13 oraz 98/27 a także orzecznictwie ETS dotyczącym zasady efektywności (...)".

Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej i stąd niedozwolone będą także takie postanowienia umów, które mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię.

Jak już wskazano wyżej, przedmiotem niniejszego postępowania jest wykazanie, że wyżej wymienione, zakwestionowane przez Prezesa Urzędu postanowienia Umowy stosowanej przez Spółkę w obrocie konsumenckim, są tożsame z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnymi wyrokami Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do Rejestru, o którym mowa w art. 479^{45} *Kodeksu postępowania cywilnego* pod pozycjami: 496, 354, 2206 i 1350. Ponadto, postępowanie niniejsze ma na celu wykazanie, iż przedsiębiorca naruszył ciążący na nim obowiązek udzielenia konsumentowi informacji w zakresie określonym w ustawie *Prawo energetyczne* oraz stosował postanowienie umowne, którego treść należy uznać za przejaw stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych.

a) postanowienie umowne nieprawidłowo określające termin płatności:

Wyrokiem z dnia 14 marca 2005 roku r. (sygn. akt XVII AmC 6/04) SOKiK uznał za niedozwolone postanowienie umowne stosowane przez jednego z dostawców gazu ziemnego (wpisane następnie pod poz. 496 do Rejestru): *„Należność za gaz ziemny oraz świadczone Kupującemu usługi będą regulowane na podstawie faktur wystawionych przez Sprzedawcę (...) 14 dniowym od daty wystawienia faktury w przypadku wysyłki pocztą, z wyłączeniem § 5 ust. 3 umowy. Należność za gaz ziemny, o której mowa w § 5 ust. 3 umowy Kupujący będzie regulował na podstawie faktur wystawionych przez Sprzedawcę w terminie podanym na fakturze".* W uzasadnieniu do powyższego orzeczenia Sąd wskazał, iż omawiany zapis jest niedozwolonym postanowieniem umownym, o jakim mowa w art. 385^3 pkt 8 i 9 k.c. Uregulowanie, zgodnie z którym termin płatności należności za świadczenie drugiej strony określany jest każdorazowo na fakturze, przede wszystkim pozbawia konsumenta niezbędnej wiedzy na etapie zawierania z przedsiębiorcą umowy. Sąd podkreślił, iż takie rozwiązanie może powodować dla konsumenta szereg innych negatywnych konsekwencji, np. konieczność zapłaty odsetek za opóźnienie w zapłacie należności w wyniku otrzymania faktury pocztą po terminie płatności w niej określonej, bądź też wyznaczenie zbyt krótkiego terminu płatności, z uwagi na opóźnienie doręczenia faktury. Konkludując, Sąd wskazał, iż umowa powinna wyraźnie określać sposób oraz termin spełnienia świadczenia przez każdą ze stron, zwłaszcza gdy jedną z nich jest konsument, a nie profesjonalista. Ponadto Sąd zakwestionował powyższe postanowienie z uwagi na fakt, iż określenie terminu początkowego do zapłaty jako daty wystawienia faktury może wiązać się ze skróceniem faktycznego czasu na wykonanie przez konsumenta zobowiązania oraz może spowodować nieterminowe wywiązanie się ze zobowiązania, ze względu na brak uwzględnienia czasu upływającego pomiędzy wysłaniem faktury a jej dostarczeniem konsumentowi.

Stosowane przez Spółkę postanowienie wskazuje, iż zarówno termin spełnienia świadczenia przez konsumenta, jak i jego wysokość określone będą każdorazowo w wystawionej przez przedsiębiorcę fakturze lub dokumencie zapłaty. Ponadto w postanowieniu tym ustalono, iż bieg terminu na zapłacenie faktury rozpoczyna się w dniu jej wystawienia, co również skutkuje dla konsumenta ryzykiem nieterminowego regulowania należności, w przypadku wystąpienia opóźnień w jej doręczeniu adresatowi.

Omawianym postanowieniem Spółka wprowadziła zatem do obrotu konsumenckiego rozwiązanie tożsame z zakwestionowanym przez SOKiK w wyżej wskazanym wyroku. Nie tylko pozbawia ono konsumenta wiedzy na temat prawdopodobnego terminu spełnienia świadczenia pieniężnego, ale naraża go niezasadnie na odpowiedzialność z tytułu opóźnienia w zapłacie należności wynikających z zawartej umowy. Tak więc konsument może się znaleźć w

sytuacji dla siebie niekorzystnej z powodu okoliczności nie leżących po jego stronie (termin płatności określony na doręczonej fakturze będzie bardzo krótki lub już upłynie) a jednocześnie Spółka nawet w takich okolicznościach uprawniona będzie do żądania chociażby odsetek za opóźnienie. Jest to rozwiązanie szczególnie niekorzystne dla konsumentów, w sposób rażący naruszający ich interes ekonomiczny. Zdaniem Prezesa Urzędu stanowi wyraz wyzyskania przewagi kontraktowej przez przedsiębiorcę w stosunkach konsumenckich.

Mając powyższe na uwadze uznać należy, iż cel, jakiemu służyła klauzula wpisana do Rejestru pod poz. nr 496 oraz skutek jej stosowania jest identyczny jak skutek stosowania przez Spółkę zakwestionowanego w niniejszym postępowaniu postanowienia zamieszczonego we wzorcu umowy „Ogólne Warunki Umów o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej Energa Operator S.A." Tym samym, pomimo odmienności wynikających z użytych zwrotów i wyrazów, stwierdzić należy tożsamość porównywanych zapisów.

b) Postanowienia umowne przyznające przedsiębiorstwu energetycznemu prawo do odstąpienia od umowy.

We wzorcach umów przyłączeniowych stosowanych przez Spółkę znajduje się postanowienie, które – w sytuacji zwłoki w płatnościach z tytułu opłaty przyłączeniowej przekraczających 45 dni - przyznaje Spółce prawo do odstąpienia od umowy bez wcześniejszego powiadomienia konsumenta. We wzorcach „Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej Nr (umowa inwestycyjna), …" oraz „Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej Nr (umowa bezinwestycyjna), …" wskazano iż Spółce przysługuje prawo odstąpienia od niniejszej umowy ze skutkiem natychmiastowym w sytuacji, gdy Podmiot Przyłączany nie wniesie opłaty za przyłączenie, w terminie 45 dni od wymaganego terminu zapłaty.

Zważywszy, że umowa o przyłączenie do sieci jest kontraktem wzajemnym, to odstąpienie od umowy bez uprzedniego wezwania konsumenta do spełnienia świadczenia jest sprzeczne z przepisem art. 491 §1 k.c. Zgodnie z jego treścią, jeżeli jedna ze stron dopuszcza się zwłoki w wykonaniu zobowiązania z umowy wzajemnej, druga strona może wyznaczyć jej odpowiedni dodatkowy termin do wykonania z zagrożeniem, iż w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu będzie uprawniona do odstąpienia od umowy. Powołane postanowienia przewidują prawo Spółki do odstąpienia od zawartej umowy w przypadku, gdy konsument pozostaje w zwłoce z zapłatą zaliczki na opłatę przyłączeniową i tym samym zwalniają przedsiębiorcę z ustanowionego w art. 491 § 1 k.c. obowiązku wystosowania uprzedniego wezwania do zapłaty. W opinii Prezesa Urzędu, chociaż przytoczony przepis nie ma charakteru obligatoryjnego, to jednak jego treść powinna być powszechnie stosowana w obrocie gospodarczym i stanowić jeden z jego dobrych obyczajów. Zachowanie przedsiębiorstwa energetycznego uchybiające takiemu uregulowaniu jest sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz rażąco narusza interesy konsumentów (art. 385^1 § 1 k.c.). Wskazać należy, iż podobnie wypowiedział się Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, gdy wyrokiem z dnia 31 października 2007 r. uznał za niedozwolone postanowienie, wpisane następnie do rejestru klauzul abuzywnych pod poz. 1350, o treści: „*Towarzystwo może również odstąpić od niniejszej umowy ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, gdy Partycypant opóźni się powyżej 14 dni z wpłatą: a) którejkolwiek z rat określonych w par. 2 pkt. 3; b) dopłaty wynikającej z par. 2 pkt. 4; c) odsetek określonych w par. 2 pkt.".*

Na gruncie umowy stosowanej przez Spółkę, przytoczone wyżej postanowienie również uprawnia przedsiębiorcę do odstąpienia od umowy bez uprzedniego wezwania do realizacji świadczenia. Zatem skutek stosowania kwestionowanego zapisu jest taki sam, jak tego, który został umieszczony w rejestrze pod poz. 1350, co w tym wypadku przesądza o tożsamości obu zapisów. Bez znaczenia są odmienności wynikające z różnic w sformułowaniach i użytych zwrotach porównywanych klauzul.

c) postanowienie umowne nieprawidłowo określające zasady dostarczania konsumentom korespondencji:

W wyroku z dnia 3 listopada 2010 r. SOKiK uznał za niedozwolone postanowienie umowne zapis, który następnie został wpisany pod poz. 2206: „*W razie zaniechania obowiązku niezwłocznego zawiadomienia banku o zmianie adresu, pisma wysłane do posiadacza rachunku pod dotychczasowy adres pozostawia się w dokumentacji rachunku ze skutkiem doręczenia, chyba że nowy adres jest znany bankowi"* (sygn. akt XVII Amc 1783/09). Tego typu postanowienia były już kwestionowane przez SOKiK, który przykładowo w uzasadnieniu do wyroku z dnia 17 sierpnia 2006 roku (Sygn. Akt XVII Amc 100/50) stwierdził, iż uznany za niedozwolony zapis umowny „*kształtuje sytuację konsumenta niekorzystnie w porównaniu z sytuacją pozwanego, nakładając na konsumenta bardzo rygorystyczne skutki w zakresie odbierania korespondencji pozwanego analogicznie jak przepisy k.p.c. w odniesieniu do korespondencji sądowej. Instytucja doręczenia zastępczego należy do prawa procesowego i negatywnie należy ocenić próbę jej adaptowania do obrotu gospodarczego, zwłaszcza, gdy jedną ze stron umowy jest konsument oraz mając na uwadze art. 61 k.c. , zgodnie z którym oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią. Podkreślić należy, iż instytucja doręczenia zastępczego nie jest gwarantem dojścia do konsumenta oświadczenia woli pozwanego w w/w sposób. Również dwukrotna adnotacja placówki pocztowej „nie podjęto w terminie" nie przesądza o tym, że konsument mógł zapoznać się z oświadczeniem woli pozwanego. Postanowienie* [to] *(...) może prowadzić do sytuacji, gdy konsument pozbawiony możliwości rzeczywistego zapoznania się z oświadczeniem woli pozwanego narażony będzie na jego skutki prawne. Takie ukształtowanie obowiązków konsumenta rażąco narusza jego interesy i jest sprzeczne z dobrymi obyczajami.*"

Przytoczone wyżej postanowienia „Ogólnych Warunków Umów o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej Energa Operator S.A." stosowane przez Spółkę również ustanawiają fikcję skutecznego złożenia oświadczenia woli przez przedsiębiorcę i to w przypadku, gdy konsument pozbawiony byłby realnej możliwości zapoznania się z jego treścią. W opinii Prezesa Urzędu, o ile w sytuacji niedochowania przez konsumenta obowiązku powiadomienia przedsiębiorstwa energetycznego o zmianie adresu do korespondencji, można obciążyć go np. kosztami mylnych operacji, to niedopuszczalna jest regulacja sankcjonująca dokonanie przez przedsiębiorcę czynności, która w istocie nie nastąpiła. Zatem skutek stosowania kwestionowanego zapisu jest taki sam, jak tego, który został umieszczony w rejestrze pod poz. 2206, co w tym wypadku przesądza o tożsamości obu zapisów. Bez znaczenia są odmienności wynikające z różnic w sformułowaniach i użytych zwrotach porównywanych klauzul.

d) postanowienie dotyczące wyłączenia odpowiedzialności w związku z nadinterpretacją pojęcia siły wyższej:

SOKiK w wyroku z dnia 18 października 2004 r. (sygn. akt XVII Amc 101/03, dotyczącym pozwu przeciwko Przedsiębiorstwu Energetycznemu Okręgu Radomsko-Kieleckiego S.A. w Skarżysku Kamiennej), uznał za postanowienie niedozwolone, które następnie zostało wpisane do Rejestru pod poz. 354: *„Sprzedawca nie ponosi odpowiedzialności za szkody spowodowane niewykonaniem umowy lub nienależytym jej wykonaniem w przypadku działania siły wyższej (zdarzenia nagłego, nieprzewidywalnego i niezależnego od woli stron uniemożliwiającego wykonanie umowy w całości lub części w szczególności: klęski żywiołowej jak pożar, powódź, huragan, sadź, akty władzy państwowej jak stan wojenny, stan wyjątkowy, działania wojenne, akty sabotażu, strajki itp.), wystąpienia awarii systemowej (warunki w sieci przesyłowej i rozdzielczej lub taki ich stan, który wpływa lub z dużym prawdopodobieństwem może wpłynąć na zdolność ZEORK S.A. do świadczenia usługi przemysłowej i sprzedaży energii elektrycznej, który zagraża,*

lub z dużym prawdopodobieństwem może zagrażać bezpieczeństwu osób i urządzeń) i awarii w sieci skutkującej nieprzewidzianymi przerwami w dostarczaniu energii elektrycznej lub w przypadku wystąpienia konieczności wykonania nieprzewidzianych prac dla zapobieżenia lub usunięcia skutków awarii w sieci".

Należy w tym miejscu zaznaczyć, iż ustawodawca posługuje się pojęciem „siły wyższej" w wielu miejscach k.c., lecz nie wprowadza jego definicji ustawowej. Siła wyższa traktowana jest jako zdarzenie nagłe, nieprzewidywalne i niezależne od woli stron uniemożliwiające wykonanie umowy w całości lub części. Taki sposób zdefiniowania siły wyższej znajduje akceptację tak w doktrynie[1], jak i orzecznictwie[2]. Stan określany w ten sposób powinien istnieć obiektywnie, a więc musi być widoczny i sprawdzalny dla obserwatora. Odnośnie oceny stopnia wpływu tego zdarzenia na działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy, przeważa tzw. teoria obiektywna niedopuszczająca, aby miarodajna była wyłącznie ocena podmiotu powołującego się na siłę wyższą. Stosowanie tej teorii musi odbywać się z uwzględnieniem okoliczności ocenianych indywidualnie dla danego przypadku, zatem ocena powinna być dokonywana "z zewnątrz", ale przy uwzględnieniu konkretnej sytuacji ocenianego.

Zakwestionowane postanowienie w „Ogólnych Warunkach Umów o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej Energa Operator S.A.", podobnie jak postanowienie wpisane do Rejestru z góry przydaje nazwanym przez siebie zjawiskom cechy właściwe sile wyższej. W zakwestionowanym postanowieniu, pośród zdarzeń będących siłą wyższą wymieniono pożar, szadź, niepokoje społeczne, dodatkowo nadając katalogowi tych zdarzeń charakter otwarty, poprzez zwrot „np.". Ponadto, jeżeli chodzi o niekorzystne zjawiska atmosferyczne, należy mieć na uwadze, iż nie wszystkie mogą być uznane za siłę wyższą, a w szczególności te, których można się spodziewać choćby z tego powodu, że występują corocznie na terenie kraju (np. wymieniona szadź). Spółka, formułując w taki sposób postanowienie wzorca umowy, uzyskuje uprawnienie do uznawania danej okoliczności będącej przyczyną niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania jako okoliczności niezależnej od niego, nieprzewidywalnej i której nie mógł zapobiec. Oznacza to, że w wielu przypadkach przedsiębiorstwo energetyczne, powołując się na postanowienie umowy, będzie mogło zwolnić się od odpowiedzialności argumentując, iż za daną okoliczność odpowiedzialności nie ponosi. Tym samym prowadzić to może do wyłączenia lub istotnego ograniczenia odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania. Takie działanie narusza dyspozycję art. 385^3 pkt 2 k.c. - zgodnie z którym za niedozwolone postanowienia umowne - uważa się w razie wątpliwości postanowienia umowne, które wyłączają lub istotnie ograniczają odpowiedzialność względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy.

Tak więc, porównanie zakwestionowanego postanowienia stosowanego przez Spółkę z klauzulą wpisaną do Rejestru, pozwala na stwierdzenie ich tożsamości.

Tym samym, uprawdopodobniono, iż wymienione w punkcie I sentencji niniejszej decyzji postanowienia mieszczą się w hipotezach klauzul wpisanych do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone:

- postanowienia zamieszczone w „Ogólnych Warunkach Umów o świadczenie usług dystrybucji Energa Operator S.A" dotyczące zasad rozliczania należności - w klauzuli zamieszczonej pod numerem 496;
- postanowienie „Ogólnych Warunkach Umów o świadczenie usług dystrybucji Energa Operator S.A." dotyczące wyłączenia odpowiedzialności w związku z wystąpieniem siły wyżej - w klauzuli zamieszczonej pod numerem 354;

[1] Np. G. Bieniek w: G. Bieniek, H. Ciepła, S. Dmowski, J. Gudowski, K. Kołakowski, M. Sychowicz, T. Wiśniewski, Cz. Żuławska, Komentarz do k.c. Księga trzecia Zobowiązania, Warszawa 1996, tom 1, s. 310.

[2] Np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia wyroku z dnia 16 stycznia 2002 r., IV CKN 629/00, publik. Lex, nr 54332, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2002 r., IV CKN 1697/00, publik. Lex, nr 54373.

- postanowienia zamieszczone w „Ogólnych Warunkach Umów o świadczenie usług dystrybucji Energa Operator S.A.” dotyczące zasad dostarczania korespondencji - w klauzuli zamieszczonej pod numerem 2206;
- postanowienia zamieszczone w „umowach przyłączeniowych dotyczące rozwiązania umowy - w klauzuli zamieszczonej pod numerem 1350.

10. Naruszenie zbiorowych interesów konsumentów w zakresie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji

Aby można było stwierdzić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2) ustawy *o ochronie (...)* muszą kumulatywnie zostać spełnione następujące przesłanki:
a) oceniane zachowanie musi być podejmowane przez podmiot będący przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy *o ochronie (...)*,
b) rozważana praktyka w zakresie naruszenia obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji musi być bezprawna,
c) praktyka taka musi godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

Ad a)

Jak wskazano wyżej w punkcie 7 uzasadnienia niniejszej decyzji, Spółka jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt. 1 ustawy *o ochronie (...).* Zachowania niniejszego podmiotu podlegają zatem kontroli dokonywanej na gruncie ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*.

Ad. b)

Zbiorowe interesy konsumentów podlegają ochronie przed działaniami przedsiębiorców, które są sprzeczne z prawem, tj. przepisami określonych aktów prawnych a także sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami. Jak wspomniano wyżej, zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 2) ustawy *o ochronie* (...) „za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, pełnej i prawdziwej informacji”.

Przytoczone wyżej przepisy art. 5 ust.1, ust.2 pkt 2) ustawy *Prawo energetyczne,* podają podstawowe elementy jakie powinny zawierać umowy dostarczania energii elektrycznej. W niniejszej sprawie przeprowadzono analizę treści wzorców umów pn. „Umowa o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej Energa Operator S.A.j” ustalając, że Spółka nie zawarła w niej wszystkich wymaganych składników. Dotyczy to kwestii bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy oraz postanowień określających parametry techniczne energii, jak również wysokość bonifikaty za niedotrzymanie tych parametrów. W powyższym zakresie nie wystarczy samo odesłanie do taryfy, która **nie jest wymieniona jako integralna części umowy** i nie musi być dostarczana przy zawieraniu umowy z konsumentem.

Takie działanie można uznać za naruszające interesy konsumentów, ponieważ konsumenci nie są informowani o przysługujących im prawach w sytuacji niedotrzymania przez przedsiębiorstwo energetyczne warunków umowy dostarczania energii, pomimo iż ustawa *Prawo energetyczne* nakłada na przedsiębiorcę energetycznego obowiązek informacyjny w tym zakresie. Należy również zaznaczyć, że zgodnie z art. 3 pkt 17 ustawy *Prawo energetyczne*, taryfa jest zbiorem cen i stawek opłat oraz warunków ich stosowania, opracowana przez przedsiębiorstwo energetyczne i wprowadzona jako obowiązująca dla określonych w niej odbiorców w trybie określonym ustawą. Przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem i dystrybucją energii elektrycznej ustala w taryfie ceny, stawki opłat za przyłączenie do sieci przesyłowej, stawki opłat za usługi przesyłowe, stawki opłat abonamentowych, bonifikaty z tytułu niedotrzymywania parametrów jakości dostarczanych paliw, opłaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorców, opłaty za nielegalny pobór energii elektrycznej. W opinii Prezesa Urzędu, taryfa jest więc ważnym

elementem stosunku zobowiązaniowego, ale jest bytem odrębnym od umowy i samo ogólne odesłanie do jej treści nie wypełnia obowiązku informacyjnego nałożonego na przedsiębiorcę energetycznego.

Postanowienia taryfy, przynajmniej te obejmujące kwestie określone w art. 5 ust.2 pkt 2) ustawy *Prawo energetyczne* - w tym m.in. wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy, postanowienia określające parametry techniczne energii, wysokość bonifikaty za niedotrzymanie tych parametrów - powinny być zamieszczone w umowie. Innym rozwiązaniem może być doręczenie taryfy (lub stosownego wyciągu) w formie załącznika stanowiącego integralną część umowy. Wówczas, zgodnie z art. 384 § 1 k.c., postanowienia taryfy będą traktowane na równi z zapisami wzorca umowy. Wydaje się być słusznym, zastosowanie wobec takich sytuacji art. 384 § 1 k.c., który nakłada na przedsiębiorcę obowiązek doręczenia konsumentowi ustalonego wzorca (regulaminu) przy zawieraniu umowy. Doręczenia nie można jednak zastąpić udostępnianiem taryf w jednostkach terenowych przedsiębiorstw energetycznych lub na stronach internetowych. W konsekwencji wzorzec odsyłający w swej treści do taryfy, która ani w całości ani w formie wyciągu nie jest konsumentowi doręczona, nie spełnia podstawowego wymogu sformułowania go w sposób jasny i zrozumiały (art. 385 § 2 k.c.).

Takie działanie Spółki należy więc uznać za bezprawne i rażąco naruszające interesy konsumentów, ponieważ naruszenie obowiązku informacyjnego wyznaczonego przez art. 5 ust. 2 pkt 2) ustawy *Prawo energetyczne* prowadzi do obejścia przepisów chroniących konsumentów. W związku z powyższym, należało uznać za uprawdopodobnione, iż wskazane działania przedsiębiorcy stanowią naruszenie obowiązku informacyjnego o którym stanowi art. 24 ust. 2 pkt 2) ustawy *o ochronie (...).*

Ad c)

Mówiąc o godzeniu w „zbiorowy interes konsumentów" należy zaznaczyć, iż ustawa *o ochronie (...)* nie podaje jego definicji, wskazując jednak w art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. O tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem często lub nawet powszechnie stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy. W niniejszej sprawie bez wątpienia mamy do czynienia z naruszeniem praw licznej grupy konsumentów, nie tylko tych będących klientami Spółki (w liczbie ponad 2,5 mln odbiorców), ale i potencjalnych zainteresowanych, którzy mogą zawrzeć z nią umowę dotyczącą dostarczania energii elektrycznej. Na skutek naruszenia ww. obowiązku informacyjnego, Spółka ograniczyła wszystkim tym osobom możliwość dochodzenia przez nich ewentualnych roszczeń z tytułu nienależytego wykonywania umowy przez Spółkę i uzyskanie w związku z tym konkretnych bonifikat/upustów przy płatnościach. Tak więc, przedsiębiorca zastosował regulację, która niewątpliwie godzi w ekonomiczne interesy konsumentów ograniczając ich prawa gwarantowane wyżej wskazanymi przepisami ustawy *Prawo energetyczne*.

Tak więc, w rozpatrywanym stanie faktycznym zachowanie Spółki nie godzi w interesy poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz mamy do czynienia z naruszonymi uprawnieniami nieokreślonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej grupy obecnych i przyszłych kontrahentów przedsiębiorcy.

Tym samym uprawdopodobniono trzecią przesłankę, w związku z omawianym zarzutem naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, tj. zakwestionowane działanie przedsiębiorcy musi godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

11. Naruszenie zbiorowych interesów konsumentów poprzez działanie stanowiące nieuczciwą praktykę rynkową określoną w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy *o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym*.

Art. 24 ust.1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi, że zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Z kolei art. 24 ust. 2 wskazuje, iż „przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy". Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed działaniami przedsiębiorców, które są sprzeczne z prawem, tj. przepisami określonych aktów prawnych oraz zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami. Powołany art. 24 ust. 2 pkt 3) zalicza do nich nieuczciwe praktyki rynkowe oraz czyny nieuczciwej konkurencji.

Do stwierdzenia zatem praktyki z art. 24 ust 1 i 2 pkt 3) ustawy *o ochronie (...)* konieczne jest wykazanie, że spełnione zostały łącznie następujące przesłanki:

a) bezprawność działań przedsiębiorcy, polegająca na stosowaniu nieuczciwych praktyk rynkowych lub czynów nieuczciwej konkurencji;
b) godzenie tymi działaniami w zbiorowy interes konsumentów.

Ad a)

Bezprawność tradycyjnie ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym. Porządek prawny obejmuje normy prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów. Bezprawność jest kategorią obiektywną. Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga zatem kwestia, czy zachowanie przedsiębiorcy było zgodne, czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. Dla stwierdzenia bezprawności działania przedsiębiorcy bez znaczenia pozostaje strona podmiotowa czynu, a zatem wina sprawcy (w znaczeniu subiektywnym, oznaczającym wadliwość procesu decyzyjnego sprawcy) i stopień tej winy (umyślność bądź nieumyślność), a także świadomość istnienia naruszonych norm prawnych. Jako zachowania przedsiębiorcy, które stanowią praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, ustawodawca wskazuje w szczególności nieuczciwe praktyki rynkowe oraz czyny nieuczciwej konkurencji (art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy *o ochronie (...).* Oznacza to, że jeśli mamy do czynienia z nieuczciwą praktyką rynkową lub czynem nieuczciwej konkurencji w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym lub ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, które jednocześnie naruszają zbiorowe interesy konsumentów, takie działanie w świetle prawa może zostać uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. W związku z powyższym, przedmiotem rozstrzygnięcia Prezesa Urzędu stało się rozważenie, czy w omawianym stanie faktycznym przedsiębiorca stosował nieuczciwą praktykę rynkową lub czyn nieuczciwej konkurencji, a następnie, czy przedmiotowa praktyka mogła godzić w zbiorowe interesy konsumentów. W zakresie pojęcia praktyki rynkowej mieści się każdy czyn przedsiębiorcy (działanie jak i zaniechanie), oraz każda forma działania przedsiębiorcy (**sposób postępowania, oświadczenie** lub komunikat handlowy, w tym reklama i marketing). Istotnym jest, iż wskazane formy mogą być kwalifikowane jako praktyki rynkowe, wtedy gdy m.in. mogą oddziaływać na decyzje ekonomiczne konsumentów.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy *o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym* [zw. dalej także ustawą *o przeciwdziałaniu* (…)], stosowana przez przedsiębiorcę praktyka rynkowa jest nieuczciwa, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy, w trakcie jej zawierania lub po zawarciu. 2. Za nieuczciwą praktykę rynkową uznaje się w szczególności praktykę rynkową wprowadzającą w błąd (…), jeżeli działania te spełniają przesłanki określone w ust. 1".

Postanowienie o treści:

1. *Jeżeli Dystrybutor stwierdzi, że ze względu na stan majątkowy Odbiorcy wątpliwa jest zapłata należności wynikających z umowy o świadczenie usług energii elektrycznej, może zażądać od Odbiorcy zabezpieczenia.*

   2. Zabezpieczenie polega w szczególności na: 1) wpłaceniu kaucji, 2) poręczeniu osoby trzeciej, 3) poddanie się rygorowi egzekucji z aktu notarialnego, 4) wystawieniu przez odbiorcę weksla własnego In blanco, 5) wystawieniu przez odbiorcę weksla gwarancyjnego poręczonego przez podmiot wiarygodny finansowo, 6) uzyskaniu gwarancji bankowej, 7) przewłaszczeniu wskazanych przez Dystrybutora składników majątku Odbiorcy, 8) Ustanowieniu hipoteki, 9) upoważnieniu do dysponowania rachunkiem bankowym wskazanym przez Odbiorcę.

   3 Przedstawiając pisemne żądanie zabezpieczenia Dystrybutor wskaże jego formę oraz termin, w którym zabezpieczenia należy dokonać.

   4. Niewykonanie lub nienależyte wykonanie przez Odbiorcę obowiązku zabezpieczenia upoważnia Dystrybutora do wypowiedzenia umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej bez zachowania terminu wypowiedzenia.",

uprawnia Spółkę do żądania ustanowienia zabezpieczenia bez wskazania podstawy prawnej tego zabezpieczenia. Okoliczność ta stanowi element wprowadzający konsumenta w błąd w zakresie jego praw i obowiązków wynikających z umowy, ponieważ w obowiązującym stanie prawnym, brak jest podstaw do możliwości żądania ustanowienia dodatkowych zabezpieczeń z powodu „wątpliwości co do stanu majątkowego odbiorcy," a co za tym idzie - rozwiązania umowy sprzedaży energii elektrycznej, w sytuacji gdy płacący regularnie rachunki odbiorca, odmówi ustanowienia ww. zabezpieczeń. Przepisy ustawy *Prawo energetyczne*, stanowią w tym zakresie regulację szczególną wobec kodeksu cywilnego. Ponadto wskazana w tym postanowieniu ustawa z dnia 14 lutego 2003 roku *o udostępnianiu informacji gospodarczych* (Dz. U. Nr 50, poz. 424 ze zm.) aktualnie nie obowiązuje, co dodatkowo powoduje u konsumentów błędne przeświadczenie co do obowiązujących aktów prawnych i wynikających z nich praw i obowiązków.

Mając powyższe na względzie, należy stwierdzić, iż uprawdopodobniono, że tak sformułowane postanowienie umowne „Ogólnych Warunków Umów o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej Energa Operator S.A." przewidujące nie tylko bezprawny obowiązek zabezpieczenia, ale również związaną z nim bezpodstawną sankcję rozwiązania umowy, stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 4 ust.1 i 2 ustawy o przeciwdziałaniu (…).

Ad b)

Jak wykazano wyżej w punkcie 10 c) uzasadnienia niniejszej decyzji, w rozpatrywanym stanie faktycznym zachowanie Spółki nie godzi w interesy poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz mamy do czynienia z naruszonymi uprawnieniami nieokreślonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej grupy obecnych i przyszłych kontrahentów przedsiębiorcy. Tym samym uprawdopodobniono przesłankę, w związku z omawianym zarzutem naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, tj. zakwestionowane działanie przedsiębiorcy musi godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

12. Zgodnie z art. 28 ust.1 ustawy *o ochronie (...),* jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione - na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania z urzędu – że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 tej ustawy, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do

zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań. Taka sytuacja zachodzi w niniejszej sprawie, ponieważ Spółka zobowiązała się do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia analizowanym naruszeniom, w zakresie wskazanym przez Prezesa Urzędu [patrz: pkt 6. uzasadnienia niniejszej decyzji], w tym zmiany kwestionowanych postanowień oraz uzupełnienia wzorców umów w stosownym zakresie. W opinii, Prezesa Urzędu wzorce umów po wskazanych zmianach/uzupełnieniach mogą zostać wprowadzone do obrotu konsumenckiego w miejsce dotychczas stosowanych. Zakres zobowiązania obejmuje zarówno stosowne zmiany we wzorcach umów stosowanych przy nowo podpisywanych umowach, jak i aktualnie obowiązujących. Oznacza to konieczność aneksowania wszystkich umów istniejących w obrocie prawnym bądź przynajmniej podjęcia przez przedsiębiorcę udokumentowanych działań zmierzających do zmiany wcześniej zawartych umów, polegających na przedstawieniu wszystkim kontrahentom aneksów zawierających zmiany.

Stosownie do art. 28 ust.2 *o ochronie (...)* w decyzji, o której mowa w ust.1, Prezes Urzędu może także określić termin wykonania tych zobowiązań,

Mając powyższe na uwadze, należało orzec jak w pkt I, II i III sentencji decyzji.

13. Zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy *o ochronie (...)* Prezes Urzędu nakłada na przedsiębiorcę obowiązek złożenia w wyznaczonym w sentencji decyzji terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań.

W związku z powyższym, należało orzec jak w pkt IV sentencji decyzji.

14. Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy *o ochronie (...)*, w związku z art. 479^{28} § 2 *k.p.c.,* od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów we Wrocławiu.

Z up. Prezesa UOKiK
Dyrektor Del. we Wrocławiu
Zbigniew Jurczyk

Otrzymuje:

Energa Operator S.A.
ul. Marynarki Polskiej 130
80-557 Gdańsk